

De Federale Adviesraad voor ouderen (FAVO), opgericht bij de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor ouderen waarvan de leden worden benoemd bij koninklijk besluit van 7 juli 2017, heeft tot taak om op eigen initiatief of op verzoek van de Federale Regering of een Wetgevende Kamer, adviezen over aangelegenheden die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen op het gebied van pensioenen, gelijke kansen, sociale integratie en de bestrijding van ongelijkheid, toegankelijkheid van de gezondheidszorg en mobiliteit.

Advies FAVO/CCFA betreffende het wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen inzake de toegestane cumulatie van beroepsinkomsten met een overlevingspensioen door personen zonder kinderen ten laste en de automatische toekenning van het overlevingspensioen

Vraag om advies DOC 56 1271/001

1. Onderwerp van het voorstel

Het ter beoordeling voorgelegde wetsvoorstel heeft drie doelstellingen:

- het verhogen van het plafond van het beroepsinkomen dat mag worden gecumuleerd met een overlevingspensioen voor begunstigten zonder kinderen ten laste;
- de wettelijke referentiepunten aan te passen aan de wettelijke pensioenleeftijd;
- het instellen van een ambtshalve onderzoek naar het recht op een overlevingspensioen wanneer de overleden echtgenoot nog geen rustpensioen ontving.

2. Verhoging van het toegestane inkomensplafond

De FAVO/CCFA staat positief tegenover de verhoging van het maximum aan toegestane inkomsten voor begunstigten van een overlevingspensioen zonder kinderen ten laste.

Deze maatregel draagt bij tot het verminderen van de ontmoedigende effecten die de huidige regeling kan hebben op het uitoefenen of hervatten van een beroepsactiviteit. Hij corrigeert ook gedeeltelijk het verschil in behandeling dat in 2022 werd ingevoerd tussen begunstigten met kinderen ten laste en begunstigten zonder kinderen ten laste.

De FAVO/CCFA benadrukt dat deze maatregel ertoe kan bijdragen dat bepaalde begunstigten aan het werk blijven of weer aan het werk gaan, terwijl hun recht op een overlevingspensioen behouden blijft.

De Raad merkt echter op dat het voorstel niet vergezeld gaat van een effectbeoordeling waarmee het aantal betrokken personen en de sociale en budgettaire gevolgen van de maatregel nauwkeurig kunnen worden ingeschat.

3. Evolutie van de overlevingspensioenregeling

De FAVO/CCFA stelt vast dat dit voorstel past in een bredere context van hervorming van de overlevingspensioenregeling.

In dit verband herinnert de Raad eraan dat het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 135/2017 heeft geoordeeld dat de geleidelijke verhoging van de leeftijd voor toegang tot het overlevingspensioen een risico op kwetsbaarheid met zich meebracht voor bepaalde overlevende echtgenoten die op het moment van het overlijden van hun partner niet of nauwelijks op de arbeidsmarkt aanwezig waren.

De FAVO/CCFA merkt op dat dit arrest nog niet heeft geleid tot een volledige aanpassing van de wetgeving.

De Raad is dan ook van mening dat bij elke toekomstige wijziging van de regeling inzake het overlevingspensioen ervoor moet worden gezorgd dat een adequaat niveau van sociale bescherming wordt gehandhaafd en dat het risico op armoede waarmee overlevende echtgenoten kunnen worden geconfronteerd, wordt voorkomen.

4. Ambtshalve onderzoek van het recht op overlevingspensioen

De FAVO/CCFA staat volledig achter de invoering van een automatisch onderzoek naar het recht op een overlevingspensioen wanneer de overleden echtgenoot nog beroepsmatig actief was.

Deze maatregel betekent een belangrijke administratieve vereenvoudiging. Hij maakt het mogelijk het niet-opnemen van rechten te verminderen, verlies van uitkeringen als gevolg van een te late aanvraag te voorkomen en de administratieve rompslomp te verlichten in een voor de betrokkenen bijzonder moeilijke periode.

De Raad benadrukt echter het belang van snelle, volledige en begrijpelijke informatie van de Federale Pensioendienst. De begunstigden moeten duidelijk worden geïnformeerd over hun rechten, de toepasselijke voorwaarden en de mogelijke gevolgen van hun keuzes, zodat ze met kennis van zaken een beslissing kunnen nemen.

5. Actualisering van de wettelijke pensioenleeftijd

De FAVO/CCFA neemt nota van de aanpassing van de verwijzingen naar de wettelijke pensioenleeftijd in de betrokken bepalingen. Deze technische aanpassing draagt bij tot de samenhang en de rechtszekerheid van de wetteksten.

6. Conclusie

De FAVO/CCFA steunt de maatregelen die gericht zijn op:

- de voorwaarden voor het cumuleren van een overlevingspensioen en beroepsinkomsten te versoepelen;
- de belemmeringen voor het uitoefenen van een beroepsactiviteit te verminderen;
- de toekenning van rechten te automatiseren om het niet-opnemen van uitkeringen en de administratieve rompslomp te beperken.

De Raad wijst de wetgever er echter op dat er voldoende bescherming voor overlevende echtgenoten moet blijven bestaan en dat er rekening moet worden gehouden met de lessen uit de constitutionele jurisprudentie en met de risico's op verpaupering die kunnen voortvloeien uit toekomstige hervormingen van de overlevingspensioenregeling.

Ten slotte beveelt de FAVO/CCFA aan dat er een sociale en budgettaire evaluatie van deze maatregelen wordt uitgevoerd om de concrete gevolgen voor de betrokken begunstigden te beoordelen.

Dit advies werd besproken en voorgelegd op het bureau van FAVO/CCFA van 18/05/2026 en op de algemene vergadering van FAVO/CCFA van 11/06/2026 en werd unaniem goedgekeurd.

Voorzitter

Herman Fonck

Ondervoorzitter

Daniel Van Daele